

Gomul handilsmentan fær nýtt lív

NORÐURLOND. Ætlanin um ein norðurlandskan mið-depil í Keypmannahavn, har Noreg, Ísland, Grønland, Føroyar og Danmark møtast í fortíð, nútíð og framtíð, er komin eitt stórt stig nærri

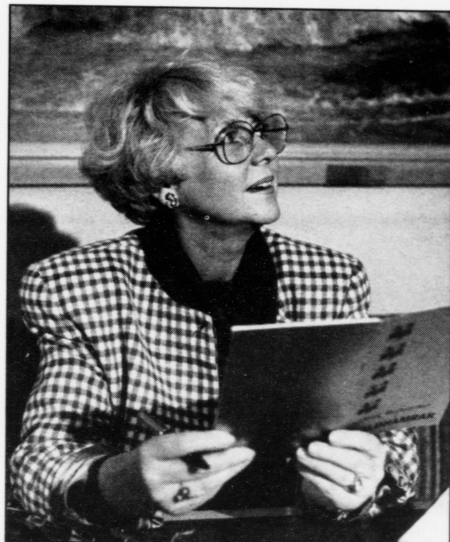
Í løtuni eru tað fyrri tað mesta tær treisku dúgvurnar, sum halda til við pakkhúsið á Den Grønlandske Handels Plads á Christianshavn. Men gongst sum ætlað mugu tær longu næsta ár finna sær eitt annað tilhald. Pakkhúsið er nevniliga partur av eini stórfingnari ætlan, sum Morten Meldgaard, leiðari á Dansk Polarcenter, er upphavsmaðurin til. Hann og onnur navnfirmin fólk við fyrverandi íslenska forsetanum Vígdis Finnbogadóttir á odda, hava nevniliga í umbúna at gera ein norðurlandskan mið-depil fyrri mentan, gransking og vinnu.

Miðdepilin skal vera í gamla pakkhúsinum frá 1767, haðani danska hjálandasøgan í útnorðri er farin ígjøgnum. Her eru turri fiskurin og hvalirnir skipaðir inn. Revsifangar frá teim gomlu hjálandunum, sum skuldu sita tíðina í Danmark, eru eisini farnir ígjøgnum har. Skipini hava lagt at, og tað krevur ikki nógv hugflog at ímynda sær tann ruðuleika av lívi og handli, sum er farin fram har. Sjálvt pakkhúsið er væl hildið við líka takkað verið góða viðinum og byggingini, sum var tá. Tað hevur staðið tómt síðani fyrst í áttati árunum, tá ið tann

kongligi grønlandski handilin fór út og tók síðstu vørurnar í stóra goymslubygninginum við sær.

Ein gluggi til Norðurlandska økið Nevndini fyrri Den Nordatlantiske Brygge vantar 80 milliónir krónur til umvælingar av bygninginum. Tá ið umvælingarnar eru fingnar frá hondini skuldi hesin 7000 fermetra stóri bygningurin staðið klárur at hjúst øllum teim mentanarligu brigdunum úr Grønlandi, Íslandi, Føroyum og Danmark. Ætlanin er, at vinnulívið skal vera primus motor í menningini av húsinum, tá ið tað stendur liðugt. Nevndin roknað við, at umleið 75 prosent av húsinum verða leigað út til vinnulig endamálið úr Norðurlandskari, soleiðis, at um ein keypir grønlandskan gandagrip, føroyskan turran fisk og íslenskar troyggjur, so fer ein onga aðra staðni enn í Pakkhús C á Bryggen. Hini 25 prosentini av húsinum skulu brúkast til feløg, søvn, stovnar og hvat ein annars kann ímynda sær av norðurlandskum felagsskapum, sum í løtuni eru spjaddir um alt Keypmannahavn. Her verður alt savnað. Umframt verða kaffistovur, framsýningar

Vígdis Finnbogadóttir, fyrverandi íslendski forsetin, er forkvinna í nevndini fyrri Den Nordatlantiske Brygge. Seinastu trí árin hevur hon búið í Danmark.

og serbúðir. Ein nýggjur miðdepil fyrri gomlu handilsmentanina.

Pengarnir koma
Tær írestandi 80 milliónir eru kanska nógvir pengar. Men ikki til hetta hugskotið

og so útvegar tú pengarnar. Hevur hon rætt, standa húsin klára at taka í nýtslu um trí-fýra ár.

Avoldaður hugsunarháttur?
Eftir stendur bert spurning-

at alt ikki skal gerast ov eins. Eitt hús sum hetta er í mínum hugaheimi sera týðningarmikið fyrri ungdomin. Minni, søguna og felagsskapin mugu vit ikki missa. Og her verða okkara felags norðurlandskan røtur. Tað var her tað hendi, sigur Vígdis Finnbogadóttir.

- Stórir partur av okkara mentanarligu røtum er varðveiddur í skaldskapi á mannamunni, sum samstundis er ein skrivað søga. Vit kunnu siga, at fólksligi skaldskapurin er ein vitan um, hvussu ræðuligt tað er at gloyma.

- Fyri okkum er Den Nordatlantiske Brygge í hjartanum á Keypmannahavn vordin ein vísjón um eitt stað, har Noreg, Ísland, Grønland, Føroya og Danmark kunnu møtast í fortíð, nútíð og framtíð, og har gransking, undirvísing, vinna og mentan kunnu gerast innihaldið í einum livandi umhvøvi.

»Vit siga ofta, at dreymar kosta einki, men eitt gamalt íslenskt orðatak sigur, at tú eigur at ansa eftir, at kavin ikki fjálar allar slóðirnar. Soleiðis er við okkara felags søgu. Vit mugu ikki gloyma hana, tí tað er haðani vit fáa íblástur til at menna norðurlandska økið.«

og ikki fyrri Vígdis Finnbogadóttir, sum er forkvinna í nevndini. Nevndin hevur fingið húsin í gávu frá danska statinum, eitt hús, sum er mett at vera vert 40 milliónir krónur, men við teirri treyt, at nevndin er før fyrri at reisa restina av pengunum næsta hálva árið.

Kanska verður tað ikki so trupult. Á einum tíðinda-fundi í summar segði Vígdis Finnbogadóttir soleiðis:

- Tú hevur eitt hugskot,

urin, hvat vit skulu brúka nýggja pakkhúsið til. Er tað ikki ein avoldaður hugsunarháttur at tosa um norðurlandskt mentanarskifti?

- Mín fatan er nakað øðrvísi. Í dag er tað ein longsul eftir at seta fótin á bremsuna í mun til altjóða menningina, eittans av teirri grund,

Lagt til rættis: Turið Kjølbro
Keldur: Aktuelt, 2. juni 1999, Polarfronten, nr. 2 1999.
Heimasíðan hjá Den Nordatlantiske Brygge er:
www.bryggen.dk

Okkara gluggi úteftir og inneftir

NORÐURLOND. - Fyri norðurlandska samleikan og felagsskaparkensluna fær Den Nordatlantiske Brygge ómetaliga stóran týðning, sigur leiðarin á Føroysku Viðskiftastovuni í Keypmannahavn, Trygvi Johansen

Turið Kjølbro

Nevndin í Den Nordatlantiske Brygge hevur eina stóra uppgávu fyrri frammán. Enn er verkætlanin á einum fyrireikandi stigi, men nevndin hevur fingið ikki so lítið frá hondini, síðani hon fór til verka í vár. Danski staturin hevur latið bygningin til endamálið, og londini, sum eru við í ætlanini hava góðkent verkætlanina. Endalig tilsøgn um stuðul er kortini ikki komin úr Íslandi enn, men hon er á veg.

- Noreg hevur fyribils boðað frá, at tey hava ikki

áhuga í at vera við, men tey lata kortini dýrnar standa á glopp. Fyri 2-3 árum síðani fingi norðmenn nýggja sendistovu í Danmark og tí hava teir ikki tørv á einum slíkum staði, sigur Trygvi Johansen, ið vegna Føroya Landsstýri situr í nevndini í Den Nordatlantiske Brygge.

Føroya Landsstýri hevur boðað frá, at tað stuðlar ætlanini. Tær írestandi 80 mió. krónur, sum eru eftir at útvega til ætlanina, skulu útvegast úr grunninum, við láni og sum partapeningur. Partapeningurin verður 20 mió. krónur og føroyski

parturin verður fyri mió. krónur. Á komandi lógtingsløg verður ein partur av hesi upphædd játtaður.

Tá ið hetta árið er úti skal nevndin hava útvegað alla figgingina, tilsøgn um lán frá Realkreditinstituttinum skal vera komin uppá pláss umframt endaligi tilsøgnimar úr ymsu londunum, ið eru við. Ikki fyrr enn alt hetta er komið uppá pláss hvíli verkætlanin í sær sjálvari. Fólkini, ið stríðast fyrri verkætlanini, eru ikki hvørji sum helst, men fyrverandi íslendski forsetin, danskir politikkarar, hiriðstjórin í danska hovinum,

stjórin í fólkatækinginum, og nógv onnur stór nøvn.

Tá ið Den Nordatlantiske Brygge verður veruleiki, flytir Føroyska Viðskiftastovan í Keypmannahavn eftir øllum at døma í bygningin. Hvørji aðrir føroyskir stovnar, felagsskapir, feløg og onnur fara at halda til á Grønlandske Handels Plads er ringt at meta um so tíðliga.

- Teir stovnar, har nógv fólk vitja dagliga, liggja ikki væl fyrri har úti, tí tað er eitt sindur uttan fyrri býin. Eitt nú hevði Føroyahúsið eftir mínum tykki ikki ligið væl fyrri har, men hinvegin

kundu stórra tiltøk, veitslur, fundir og annað, sum verður fyriskipað í Føroyahúsinum, verið har, sigur Trygvi Johansen.

Føroyska Viðskiftastovan liggur sera væl fyrri í hjartanum í Keypmannahavn sum er, men leiðarin á Viðskiftastovuni fer kortini at viðmæla, at stovnurin verður fluttur, tá ið Den Nordatlantiske Brygge verður tikið í nýtslu.

- Øll mugu ofra nakað fyrri verkætlanini. Fyri tann norðurlandska samleikan og felagsskaparkensluna fær Den Nordatlantiske Brygge ómetaliga stóran

týðning. Bygningurin verður ein gluggi úteftir, eitt ambóð, sum kann brúkast á ymiskan hátt. Samstundis verður verætlanin ein góður møguleiki hjá fólk, ið ikki kenna so nógv til hesi londini, sum eru við, at fáa upplýsingar um livikor, lívstreytir, søgu og annað. Eitt nú fer at bera til hjá okkum at hava verandi og ferðaframsýningar um føroyska grinddrápið. Tað er ørgrynna av møguleikum at gera søguligar framsýningar í bygninginum, sigur Trygvi Johansen.